

דף יט.

עין משפט א ב.

או"ח סימן שכה פעיף א

א. מותר להזמין עכו"ם בשבת ולתת מזונות לפניו בחצר לאכלן ואם נטלן ויצא אין נזקקים לו¹.

ודוקא בחצר אבל אם העכו"ם עמד בחוץ ופשט ידו לפנים אסור², או ליתן לו חפצים שדרך להוציאם אסור אפי' בעומד בפנים, אפי' בחפצים של העכו"ם שהרואה אינו יודע שהם שלו.

הגה: אפי' יחד לו מקום³ מבעוד יום יש להחמיר.

עין משפט ג ד ה.

או"ח סימן רמז פעיף א

א. שולח אדם איגרת ביד עכו"ם גם בע"ש^ט עם חשיכה, והוא שקצץ לו דמים ולא יאמר לו לך בשבת⁷. ואם לא קצץ אסור לשלוח אפי'

1. הגם שביו"ט אסור לזמן עכו"ם שם שמא ירבה בשבילו אבל בשבת שאין חשש זה מותר.

ומותר לתת לפניו אוכלין משום דרכי שלום ונחשב כמזונותיו עלינו, ב"י. ואסור לתת לפניו מזונות הרבה דהוי כמפרש לו שיכול להוציאן. ב"ח.

2. שנראה כנותן לו ע"מ להוציא, וכ"ש דאסור למסור לידו משום עקירה.

3. די"א דשכירות לא קניא לעכו"ם, מ"א ס"ק ה', וא"כ הוי כחפצו של ישראל.

ט. שבת י"ט הרי"ף הרא"ש ורמב"ם בפ"ו, ומה שנקט איגרת להשמיענו הגם שכתב ישראל ביד הגוי וניכר מותר בקצץ, ב"ח. ובשאר דברים שאין ניכרים שזה של ישראל מותר לשלוח אפי' בע"ש אפי' בלא קצץ כל שיכול להגיע לשם בע"ש, כ"כ בא"א אות א' ב'.

ואם קצץ איתו בשאר דברים אפי' בע"ש עם חשיכה כל שיוצא מפתח ביתו של ישראל מותר דאדעתא דנפשיה עושה כדי לקבל שכרו, ואינו נראה כשלוחו של ישראל, ובלבד שלא יאמר לו להוליכם בשבת שגם אמירה כזו לפני שבת אסורה, וגם לא יאמר לו ראה שתהיה שם ביום ראשון אם יודע שא"א להגיע לשם אם לא ילך בשבת. כה"ח אות ב' ממ"א ס"ק ב'.

ו. ולחולה שלא תטרף דעתו שמבקש לשלוח איגרת לאחיו בע"ש מותר אפי' בלא קצץ כדי שלא תטרף דעתו, וכמו שהתיר מר"ן בס"י ש"ו סעיף ט' אפי' בשבת עצמו. כה"ח אות ג'.

7. אבל אם הגוי אומר מעצמו שרוצה ללכת בשבת א"צ למחות בו. ב"י. וגם צריך שיצא מפתח ביתו של ישראל קודם השבת, רמב"ם פ"ו הלכה כ'.

ואם יודע שהגוי יתן האיגרת בדואר בשבת אפי' בקצץ עמו אסור אם לא במקום הפסד,

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

מיום ראשון ^ב אם לא שקבוע דואר בעיר שמשלחין גם בע"ש והוא שיהיה שהות ביום להגיע לבית הסמוך לחומה ^ל.

הגה: ויש מתירין אפי' לא קצץ ואפי' לא קבוע דואר בעיר אם משלחו מיום חמישי או קודם לכן ^מ, ויש לסמוך עליהם אם צריכים לכך.

עין משפט ו. או"ח סימן רמה סעיף א

א. מותר להפליג בספינה ^ב אפי' בערב שבת ^ב אם זה לדבר מצוה, ופוסק עם בעל הספינה שישבות ^ע, ואם אח"כ אינו שוכת אין בכך כלום,

כה"ח אות ח'.

ב. הגם שבשאר דברים מותר ליתן לעכו"ם כל שיכול לעשותו מבעוד יום ואפי' לא קצץ, ואפי' שעושה אח"כ בשבת כמ"ש בס"י רנ"ב סעיף ב', כאן שאני, כיון שכתב ישראל ניכר יאמרו בשבת נתן לו להוליך, ולפ"ז בכתב של עכו"ם מותר כמו בשאר כלים שמותר. כה"ח אות י"א.

ל. לעיר שנשלח שם כ"כ רש"י והטור, אבל הב"י כתב שמדברי הרמב"ם בפ"ו נראה שהוא מפרש הבית היותר רחוק הסמוך לחומה של העיר שנשלח ממנו. וכך פירש מהר"י בירב. מ. ואפי' יודע שלא יוכל להגיע לשם קודם השבת, מ"א ס"ק ד'. ולדעת המתירים גם בשאר המלאכות מותר ביום ד' וה' אפי' בלא קצץ, והדעה הראשונה ס"ל דבלא קצץ על דעת ישראל הוא עושה וע"כ גם מיום ד' וה' אסור. כה"ח אות י"ג.

נ. שבת י"ט. וטעם איסור ההפלגה יש מפרשים משום עונג שבת, ויש מפרשים משום איסור תחומין וע"כ מתירין בספינה גדולה שהולכת למעלה מעשרה, ועוד יש מפרשים הטעם משום דגורנין שמא יעשה חבית של שייטין. ומר"ן בסעיף ב' פסק כהרמב"ם משום עונג שבת וס"ל דתחומין למעלה מעשרה כיון שהיא בעיא שלא נפשטא דוקא ביבשה שיש ב"ב מילין תחומין דאורייתא אזלינן לחומרא, אבל בים שאין בהם תחומין דאורייתא אזלינן לקולא אפי' בספק הולכת למעלה מעשרה, ולפ"ז מותר להפליג בנהרות אפי' בע"ש. כה"ח אות י"ז.

ס. אבל בשבת אסור שהרי לא יכול לפסוק עמו שישבות בשבת, שכיון שנכנס לתוכה בשבת הוי ע"מ שיפליג מיד, מ"א ס"ק א'. אבל הא"ר באות ד'-ה' כתב להתיר לדבר מצוה גם בשבת עצמו. ועיי' בכה"ח אות ב'. ועיי' ברמ"א בסוף סעיף וא"ו.

ע. זו דעת הרמב"ם דפסק כרבי בשבת י"ט ע"א, אבל הטור פסק כרשב"ג דאמר דא"צ לפסוק, ודעת השו"ע שצריך לפסוק.

וכתב הב"ח דבמפליג ג' ימים קודם שבת אפי' לרבי א"צ לפסוק עמו לשבות כיון דאינו עושה איסור, אבל י"א לדעת הרא"ש והטור גם בג' ימים קודם צריך לפסוק, אבל דעת השו"ע רק בע"ש צריך לפסוק, ואם אפשר לפסוק גם בג' ימים קודם השבת לצאת לכו"ע עדיף ואם לאו יש להקל כדעת הרמב"ם והשו"ע. כה"ח אות ד'.

ו. וה"ה תוך ג' ימים לפני השבת צריך לפסוק עמו שישבות ולא דוקא בע"ש. ט"ז ס"ק א'.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

אבל לדבר הרשות אין מפליגין בספינה פחות משלשה ימים **פ** קודם השבת.

הגה: לפני ג' ימים קודם השבת מותר אפי' בספינה שמושכים אותה ע"י בהמות בחוץ, ואפי' אין בגובה המים עשרה טפחים **ז**. ואפי' במקום שיצטרך הישראל לעשות מלאכה בשבת להוליך הספינה.

א. אם ההפלגה היא מועטת כגון מצור לצידון שזה מהלך יום אחד מותר להפליג בערב שבת בבוקר, משום שאפשר להגיע קודם השבת **ק**. ובמקום שנהגו שלא להפליג בע"ש כלל אפי' דרך מועטת אין מפליגין.

עין משפט זז. או"ח סימן רנב סעיף ה

ה. ו. מותר לפתוח מים לגינה והם נמשכים כל השבת **ר**, וכן להניח קילור **ש** שזה סם של רפואה ונשאר שם בשבת לעשות פעילותו, אע"פ שאסור להניחו בשבת.

ה. ז. מותר לתת מוגמר דהיינו לבסם הכלים **ח** והם מתגמרים מאליהם כל השבת, ואפי' המוגמר מונח בכלי, שאין אדם מצווה על שביתת

פ. משמע דבעינן ג' ימים גמורים כלומר יום ד' בכלל האיסור, אלא שמדברי הרא"ש משמע דיום ד' עצמו מותר, ב"י ומדברי הרמ"א משמע דיום ד' עצמו אסור, מ"א ס"ק ב'. וע"כ כיון שהדבר במחלוקת יש להזהר שלא להפליג ביום ד' עצמו, ובלא אפשר יש להקל, ודוקא בים שאין איסור תחומין אבל במקום שיש איסור תחומין בתוך עשרה אין להפליג אלא קודם יום ד' עצמו כמבואר בסעיף ד'. כה"ח אות ז'.

צ. דאז יש לומר דאסור משום איסור תחומין קמ"ל דמותר כיון שהתחיל בהיתר. ט"ז ס"ק ב'.

ק. ולפ"ז מהלך ב' ימים מותר מיום ה' בבוקר. ב"ח.

ר. ומשמע דאפי' המים הולכים דרך ר"ה מותר, כה"ח אות מ"ט.

ש. על העין, אע"פ שאסור להניח בשבת משום ממרח, אבל קילור רך וצלול אפי' בשבת מותר להניחה ע"ג העין ואם זה לרפואה אסור משום שחיקת סממנים, ורק לתענוג בצלול מותר. ועיין בכה"ח אות נ'. ועיין בשו"ע סי' שכ"ח סעיף ד' דאפי' עביד לרפואה ע"ג העין בצלול ומוכן מערב שבת מותר.

ת. ולא חיישינן שמא יחתה דאם יחתה יעלה עשן וישחיר הבגדים, ב"ח.

כליו א.

ה"ה שמותר לתת שעורים בחבית לשרותן^ב, וכן טוענים קורות בית הבד או הגת מבעוד יום על הזיתים והענבים^ג, והשמן והיין היוצא מהם בשבת מותר^ד.

וכן מותר לתת חטים לתוך רחיים של מים סמוך לחשיכה והם נטחנים בשבת.

הגה: ולא חוששין להשמעת קול שיאמרו רחיים של פלוני טוחנות בשבת. ויש אוסרין ברחיים או בכל מקום שיש לחוש להשמעת קול^ה, וכך נהגו לכתחלה, אם לא במקום הפסד שיש להקל.

הגה: מותר להעמיד כלי משקולות מערב שבת להודיע השעות בשבת^ו, אע"פ שמשמיע קול כי הכל יודעים שדרכן להעמידו מערב שבת.

א. אפי' מדרבנן אין איסור, וקיי"ל שביתת כלים לאו דאורייתא ואפי' אם הכלי עושה מעשה בשבת.

ב. דהוי גיבול והוי לישא, כמ"ש בסי' שכ"א, ואם הם שלמים חייב משום זורע כמ"ש בסי' של"ו סעיף י"א.

ו. ולתת צימוקים בשבת במים לעשות מהם משקה, המהריט"ץ בסי' ס"ט התיר, והרב נסים רוזליו אסר, וע"כ יש להחמיר מלשרותן בשבת.

ג. והיינו שנתרסקו הענבים והזיתים קודם השבת מטענת הקורה, שאז גם אם יסחט אותם בידים אח"כ אין בהם איסור תורה, אבל בלא נתרסקו מערב שבת המשקים היוצאים מהם אסורים שמא יסחוט, מ"א ס"ק י"ח, וכ"כ הט"ז בס"ק ו' בדעת השו"ע דדי אם נתרסקו בטענת הקורה, אבל לדעת הטור אין היתר ליין והשמן היוצאים אלא בנתרסקו תחלה ואח"כ הטענים בקורה מע"ש. כה"ח אות נ"ט.

ד. כ"כ הט"ז בס"ק ו', ועיין בסי' ש"כ סעיף ב'.

ה. אבל אם הרחיים של עכו"ם מותר, רק שהישראל לא יעמוד שם בעת הטחינה שלא יאמרו שלוחו הוא.

ואם הטחינה נעשית ע"י בהמות וזה של ישראל פשוט דאסור שהרי מצווה על שביתת בהמתו, ב"י.

ו. ולא דמי לרחיים ששם יסברו שנתנו החטים בשבת, אבל בכלי משקולות כולם יודעים שעשאו מאתמול, ולומר לעכו"ם להעמידו בשבת אפשר שיש בזה מלאכה דאורייתא, ודוקא שבות דשבות במקום מצוה התירו אבל לא איסור תורה. ועיין בכה"ח אות ע"ג.

או"ח סימן שכ פעיף ב

ג. זיתים וענבים שנתרסקו מערב שבת^ז משקים היוצאים מהם מותרים, ואפי' אם לא נתרסקו מערב שבת אם יש יין בחבית שהענבים בתוכה אע"פ שהענבים מתבקעים בשבת מותר לשתותו שכל יין היוצא מתבטל^ח ביין שבחבית.

או"ח סימן שכא פעיף יט

ט. כא. שום ובוטר ומלילות^ט שריסקן מע"ש אם מחוסרים דיכה אסור לגמור דיכתן בשבת, אבל אם מחוסרין רק שחיקה מותר לגמור בשבת.

לפ"ז מותר לגמור שחיקת הריפות בעץ הפרור בקדירה בשבת^י אחר שהורידו אותה מעל האש^כ.

ז. אפי' הכניסם לשתיה, ומיירי שנתרסקו יפה שאינם מחוסרים אלא שחיקה כ"כ הבי"ו והיינו לדעת הטור, אבל לדעת השו"ע אפי' מחוסרין דיכה מותר. כה"ח אות י"ד. שבנתרסקו מע"ש אין חשש שמא יסחוט בידים, דאף אם יסחט בידיו אין בזה חיוב כיון שנתרסקו כבר.

ואם מותר לתת צימוקים במים לעשות מיץ צימוקים בשבת עצמו יש מחלוקת בזה, עיין בסי' רנ"ב ובכה"ח שם אות נ"ז.

ח. ולא דמי לדבר שיש לו מתירין שאפי' באלף לא בטל מכיון שכאן האיסור אף פעם לא היה בעין, ב"י בשם המרדכי.

וּלפ"ז אם הענבים מונחים בפני עצמם והיין זב במדרון לחבית היין אסורים מצד דבר שיש לו מתירין שניכר לפני שהתערב, כה"ח אות י"ח.

ואפי' נתנו הענבים שלמים בשבת בתוך חבית היין ונתבקעו בתוך היין מותר, ב"ח. דדמי לתת שלג או קרח בתוך כוס מים בשבת דמותר, כמו בסעיף ט', וכ"כ המ"א שם, אבל הט"ז שם חולק על הב"ח וכתב דאיסור גמור הוא לתת אותם בשבת דסחיטה היא תולדה דדש ואפי' בכלאחר יד אסור לתת, אבל בדיעבד מותר, והא"ר והח"א השיגו על הט"ז והתירו אף לכתחלה, כה"ח אות י"ט.

וּמשמע דצריך ששים ביין שבחבית כדי לבטלו כדין לח בלח במינו דאף בדרכבן בעינן ששים, ולא אמרינן קמא קמא בטיל, כ"כ המשב"ז אות ג', וא"כ כיון שלא יודעים כמה יין יצא מהענבים צריך ששים כנגד כל הענבים שנתן כמ"ש ביו"ד סי' צ"ח סעיף ד'. כה"ח אות י"ט-כ'.

ט. ג' דברים יש בהם ריסקוק, דיכה ושחיקה, ע"כ אם נעשו ב' דברים מע"ש מותר לגמור בשבת. כה"ח אות קל"א.

י. ואין בהם איסור מגיס כיון שנתבשלו כל צרכן ואינה על האש, כה"ח אות קל"ב מב"י וט"ז ס"ק י"ד. ועיין בסי' שי"ח סעיף י"ח דיש מחמירין בהגסה גם אחרי שהורידו אותה מעל האש, ועיין בכה"ח אות קל"ד.

כ. אבל בעודה על האש יש בה משום מבשל כשמגיס בה. לבוש.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

הגה: מותר להחליק האוכל בשבת ואין בזה משום ממחק כיון שאפשר לאכול בלא זה ל.

מ"מ המחמיר במאכל של תפוחים וכדומה שדרכו בכך תע"ב.

הגה: אסור לקלוף שומים ובצלים כשקולפם להניח מ, אבל לאכול לאלתר מותר נ.

דף יט:

עין משפט א.ב. או"ח סימן שכא סעיף יט
עין בסעיף הקודם

עין משפט ה. או"ח סימן שי סעיף ב

ב. אין שום אוכל תלוש ה הראוי לאכילה שהוא מוקצה בשבת ע, ואפי' חטים שזרעם בקרקע ועדיין לא השרישו פ, וכן ביצים שתחת התרנגולת שנולדו מע"ש ז ותוך ג' ימים לישיבתה עליהם מותרים בטלטול.

ג. גרוגרות שהם תאנים, וצמוקים שמניחים אותם לייבשן אסורים בשבת משום שהן מסריחות קודם שיתיבשו וכיון שכן מסיח דעתו

ל. ואם א"א לאכלם בלא זה אסור דיש עיבוד באוכלין מדרבנן כמ"ש בסעיף ה, והמחליק הוא כמחק, מ"א ס"ק כ"ט.

מ. וה"ה שאר פירות כגון אגוזים ושקדים וכיוצא ורק מה שצריך לאותה סעודה מותר. ח"א כלל ט"ז אות י"ג. ואיסור קליפת השומים משום בורר.

נ. ודוקא מעט מעט אבל לקלוף ערימה גדולה ביחד נראה כבורר ואסור, ב"י בשם רי"ו, כה"ח אות קמ"ב. וא"כ עדיף ליזהר שלא להכין סלט פירות גדול לסעודה גדולה בשבת ולאורחים רבים.

ס. אבל במחובר אפי' לר"ש הוא מוקצה גם אם נתלש אח"כ בין בשל ישראל בין בשל א"י.

ע. אפי' עומדים לסחורה שדעתו לאכול מהם כשירצה.

פ. ולא דמי לנר שכבה בסי' רע"ט ששם כיון שהוקצה בבה"ש הוקצה לכל היום, מ"א ס"ק א'. ואם השרישו הו"ל עוקר דבר מגידולו ואסור.

צ. פסחים נ"ה ע"ב.

מהם, והיות ודחה אותם בידים, וגם לא ראויים לאכילה ע"כ מוקצים הם.

הגה: י"א דגרוגרות וצמוקים שביד האיננו יהודי לא שייך בהם מוקצה ק.

עין משפט ו.

או"ח סימן רנד סעיף ב

עיין לעיל דף יח: עין משפט אות ח ט

עין משפט ז.

או"ח סימן רנד סעיף ה

ה. ו. אין נותנים סמוך לחשיכה פת בתנור ר אלא כדי שיקרמו פניה המדובקים בתנור דהיינו שיעלה על פני הלחם קרום וקליפה מכח האש, ולא יתן חררה ע"ג גחלים אלא כדי שיקרמו פניה שכנגד האש ש.

הגה: וכל שפורס אותה ואין החוטים נמשכים הוי קרימת פנים, ופשטידא צריך שיקרמו פניה למעלה ולמטה ה, ויתבשל מה שבתוכה כמאכל בן דרוסאי א.

ה. ז. אם נתן הפת סמוך לחשיכה ולא קרמו פניה אם במזיד אסור עד מוצאי שבת בכדי שיעשו ב, ואם בשוגג אם אין לו מה יאכל מותר

ק. והיינו בדבר תלוש, אבל במחובר שלקטו עכו"ם בשבת אסור לכו"ע משום נולד. ט"ז ס"ק ב'.

ומה שלא שייך מוקצה באינו יהודי כיון שאינו מקצה מדעתו כלום, כ"כ הר"ן וכיון שהוא מוכן לאיש אחד מוכן לכל.

ר. ובתנור אע"פ שהוא גרוף וקטום, וזה תנור שהיה בימיהם, אבל בשלנו באינו גרוף וקטום אסור, כה"ח אות ל"ג.

וכל שנתנה בכדי שיקרמו פניה לא חיישינן שמא יחתה משום שמפסיד לה בכך, רמב"ם פ"ג, ב"י. והב"ח כתב דכל שקרמו פניה סימן שנאפה כולו כמאכל בן דרוסאי, וא"כ בפת תפוחה וגבוה צריך לשער שנתבשל כל העובי שלה כמב"ד.

ש. ואם הפת שאופין או מבשלים בקדירה ממולאת בבשר גם המילוי צריך שיתבשל כמאכל בן דרוסאי, מ"א ס"ק ט"ז וכה"ח אות ל"ח.

ת. והטעם שבפשטיד"א צריך שיקרמו פניה משני הצדדים לא כן פת, כיון שהפשטיד"א הם כשני עוגות מב' צדדיה כיון שממולאת בתוכה, כה"ח אות ל"ט.

א. הרמ"א לשיטתו בסי' רנ"ג סעיף א' דנוהגים כסברא האחרונה שם, אבל לסברא ראשונה בעינן דוקא מצטמק ורע לו אז מותר, ועיין בכה"ח אות מ' ובסי' רנ"ג באות ל"א.

ב. בין לו בין לאחרים, ולא דמי למבשל בשבת בסי' שי"ח דקיי"ל דאסור לו לעולם, דשאני שם שהוא עבר איסור תורה, לבוש.

לו לקחת ממנו מזון ג' סעודות^ג, ואומר לאחרים שאין להם מה יאכלו באו ותרדו לכם מזון ג' סעודות.

כשהוא רודה הפת לא ירדה בכלי המיוחד לכך אלא בסכין, שלא יעשה כדרך שעושה בחול ואם א"א בשינוי יעשה בכלי המיוחד לכך.

ה. ח. אם נתן הפת בכדי שיקרמו פניה לפני החשיכה מותר לו לרדות אותה בשבת בכלי המיוחד כיון שלא עשה איסור והוא צורך השבת, אבל שלא לצורך היום אסור אפי' בשינוי^ד.

הגה: וכל זה בתנור שאינו טוח בטיט אבל אם הוא טוח בטיט או שאינו אופה לצורך השבת אלא למו"ש דיש לו זמן לאפותו מותר^ה, דלא גזרינן שהוא יחתה.

ג. הגם דבסעיף ח' לגבי תורמוסין פסק דגם בשוגג אסור עד מו"ש בכדי שיעשו, כאן משום כבוד השבת לא קנסו לגבי ג' סעודות בעבר בשוגג, ב"י. וכן מותר לומר לעכו"ם סמוך לחשיכה לרדות הפת אפי' שאין זמן כדי שיקרמו פניה דזה שבות דשבות במקום מצוה ולא גזרו, כה"ח אות מ"ד.

ד. דרדיה שבות היא, מ"א ס"ק י"ח.

ה. ולכתחלה אסור ליתן לצורך מו"ש, כה"ח אות נ"א.